Escriptors i editors renoven el contracte d'explotació de les obres

L'objectiu és adaptar-se a la publicació digital i a les obres d'encàrrec i les col·lectives

VALÈRIA GAILLARD / **Barcelona**

● L'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC) i l'Associació Col·legial d'Escriptors de Catalunya (ACEC) han arribat a un acord amb el Gremi d'Editors de Catalunya per renovar el contracte marc d'explotació de les obres que, amb vint anys d'antiguitat, havia quedat obsolet. Concretament s'han signat cinc contractes (d'edició, d'encàrrec d'obra, de cessió de drets per a obra col·lectiva, de traducció i de traducció a un tant alçat) que són el fruit de tres anys i mig de negociació, tal com va explicar ahir Antoni Comas, president del Gremi d'Editors. A més, es crea una comissió paritària per avaluar l'aplicació dels contractes.

«La signatura dels cinc contractes d'edició ha estat possible gràcies al moment de sintonia entre el gremi i les associacions», explicava ahir Montserrat Conill, presidenta de l'ACEC. Antoni Comas, president del Gremi d'Editors, es declarava «molt orgullós» per haver actualitzat un model antic de vint anys.

La iniciativa, tal com va recordar Guillem-Jordi Graells, president de l'AELC, va sortir d'aquesta associació que aplega els escriptors en llengua catalana. «Vam demanar la renovació i estem raonablement satisfets dels resultats perquè les negociacions entre escriptors, traductors i editors han arribat a bon port.»

Representants d'escriptors i editors, ahir a la seu de l'Ateneu Barcelonès. MAR ROCABERT

Graells va anunciar, a més, la creació d'una comissió paritària entre autors i editors que es reunirà periòdicament («com a mínim una vegada cada tres mesos», va indicar Conill) per valorar «l'eficàcia» dels nous contractes i resoldre possibles problemes en la seva aplicació.

El contracte marc inclou la renovació de tres models de contracte ja existents, el d'edició, el de traducció i el de traducció a preu fet, i inclou dos models nous, el d'obra col·lectiva i el d'obra d'encàrrec.

Pel que fa al contingut, l'advocat Jordi Calsamiglia, va explicar que encara que la llei de propietat intel·lectual del 1987 no ha canviat, sí que ho fa fet la situació editorial, amb la introducció de noves formes d'edició, concretament l'edició digital. «Avui dia existeixen noves formes d'edició, com són les obres d'encàrrec, en què l'editor pren la iniciativa i encarrega una obra a un autor o bé a diversos en les anomenades obres col·lectives.» Aquestes noves formes queden ara previstes en el contracte marc. Segons Calsamiglia, «no es pot fer el mateix tractament a un projecte quan la iniciativa la té l'autor o l'editor». Per això, el contracte d'encàrrec d'obra (que la llei no regula) estableix que la remuneració per a l'autor serà proporcional a l'èxit de l'obra.

Segons l'altre advocat que ha elaborat els documents, Mario Sepúlveda, el problema fins ara era «l'acaparament de drets». Un dels principis bàsics dels nous models és «l'explotació limitada dels drets», que permet rescindir el contracte quan l'editor ja no estigui més interessat a editar una obra. Així no la tindrà bloquejada i l'autor la podrà portar a un altre editor per a la seva explotació. En la cessió a tercers, els autors i els traductors tindran «una major participació».

L'aspecte de l'explotació limitada dels drets també és fonamental, segons l'advocat, a l'hora d'editar en les noves tecnologies.

Un segon punt fonamental és el tema econòmic: «Les editorials treballaran amb una major transparència, que es farà extensiva a totes les formes d'explotació.»

Pel que fa als traductors, un col·lectiu que treballa sovint en condicions precàries, el nou contracte marc inclou dues modalitats de contracte (en lloc de les tres anteriors): el contracte de traducció, que segueix el model del contracte d'edició adaptat a la traducció i preveu una remuneració proporcional als ingressos de l'editor i pot tenir una durada màxima de quinze anys) i el de traducció a un tant alçat en què el traductor percep un tant alçat, però la cessió es refereix a una sola i única edició i pot tenir una durada màxima de deu anys.

Sepúlveda va destacar que s'ha partit de la idea que els traductors són autors a ple dret. «La gran novetat és que s'ha intentat regular millor i amb més precisió tots els elements que estan en joc en l'encàrrec, perquè a diferència dels autors, els traductors treballen amb un contracte previ.»

Graells va afegir que el tema de la traducció és molt complex, sobretot a l'hora de comptar la feina encarregada. «Abans, quan s'escrivia amb l'Olivetti, es comptava per pàgina, ara, amb el Word, és més fàcil comptar els caràcters.» Finalment han adaptat les tarifes a cada mil caràcters, tot i que Graells és conscient que el nou barem portarà problemes i caldrà un temps d'adaptació.